

- Національна академія медичних наук України
- Міністерство охорони здоров'я України
- ДУ «Інститут проблем ендокринної патології ім. В.Я. Данилевського НАМН України»

ISSN 2518-1432 (Online)
ISSN 2227-4782 (Print)

ПРОБЛЕМИ ЕНДОКРИННОЇ ПАТОЛОГІЇ

СПЕЦІАЛЬНИЙ ВИПУСК

PROBLEMS of ENDOCRINE PATHOLOGY
SPECIAL ISSUE

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

ІХ з'їзду ендокринологів України,
що присвячений 100-річному ювілею
ДУ «Інститут проблем ендокринної
патології ім. В. Я. Данилевського
НАМН України»

Abstracts

Of the 9th Congress of Endocrinologists of Ukraine
devoted to 100th Anniversary of
SI «V. Danilevsky institute for endocrine
pathology problems of the NAMS of Ukraine»

2019

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МЕДИЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ДУ «ІНСТИТУТ ПРОБЛЕМ ЕНДОКРИННОЇ ПАТОЛОГІЇ
ім. В. Я. ДАНИЛЕВСЬКОГО НАМН УКРАЇНИ»

NATIONAL ACADEMY OF MEDICAL SCIENCES OF UKRAINE
MINISTRY OF THE HEALTH CARE OF UKRAINE
SI «V. DANILEVSKY INSTITUTE FOR ENDOCRINE PATHOLOGY PROBLEMS
OF THE NAMS OF UKRAINE»

ПРОБЛЕМИ ЕНДОКРИННОЇ ПАТОЛОГІЇ

Щоквартальний науково-практичний журнал

СПЕЦІАЛЬНИЙ ВИПУСК

PROBLEMS
OF ENDOCRINE PATHOLOGY

Every quarter

SPECIAL ISSUE

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

*ІХ з'їзду ендокринологів України,
що присвячений 100-річному ювілею
ДУ «Інститут проблем ендокринної патології
ім. В. Я. Данилевського НАМН України»
(19–22 листопада 2019 року)*

ABSTRACTS

*Of the 9th Congress of Endocrinologists of Ukraine
devoted to 100th Anniversary of
SI «V. Danilevsky institute for endocrine pathology
problems of the NAMS of Ukraine»
(November 19–22, 2019)*

2019

Харків
Ukraine, Kharkiv

ISSN 2227-4782 (Print)
ISSN 2518-1432 (Online)
УДК 616.43:612.43/47:001.815

У збірнику представлено матеріали доповідей вітчизняних і закордонних вчених з актуальних проблем діабетології, тиреоїдології, репродуктивної ендокринології, нейроендокринології, ендокринної хірургії.

Матеріали ІХ з'їзду ендокринологів України призначаються ендокринологам, сімейним лікарям, терапевтам, педіатрам, кардіологам, андрологам, гінекологам, неврологам, хірургам, організаторам охорони здоров'я, науковцям.

The digest presents the reports of national and foreign scientists on topical problems of diabetes, thyroidology, reproductive endocrinology, neuroendocrinology, endocrine surgery.

The materials of the 9th Congress of Endocrinologists of Ukraine are intended for endocrinologists, family doctors, therapists, pediatricians, cardiologists, andrologists, gynecologists, neurologists, surgeons, healthcare organizers, scientists.

Матеріали спеціального випуску журналу затверджено вченими радами:

**ДУ «Інститут проблем ендокринної патології
ім. В. Я. Данилевського НАМН України»**
від 29.10.19, протокол № 7.

**ДУ «Інститут ендокринології та обміну речовин
ім. В. П. Комісаренка НАМН України»**
від 29.10.19, протокол № 12.

Підписано до друку 31.10.19 р.

The special issue of the journal is approved by the scientific councils:

**SI «V. Danilevsky Institute for Endocrine Pathology Problems of the NAMS of
Ukraine»**

from 29.10.19, protocol № 7.

**SI «V. P. Komisarenko Institute of Endocrinology and Metabolism of the NAMS of
Ukraine»**

from 29.10.19, protocol № 12.

Signed for printing 31/10/19.

ПРОБЛЕМИ ЕНДОКРИННОЇ ПАТОЛОГІЇ
Щоквартальний науково-практичний журнал
Заснований у 2002 р.

Адреса редакції:

вул. Алчевських, 10, м. Харків, 61002

ДУ «Інститут проблем ендокринної патології
ім. В. Я. Данилевського НАМН України»

Тел.: (057) 700-45-39. Факс: (057) 700-45-38.

E-mail: journal@ipep.com.ua

<http://www.jpep.endocrinology.org.ua>

Свідоцтво про державну реєстрацію

КВ № 5851 від 11.02.02.

ISSN 2227-4782 (Print)

ISSN 2518-1432 (Online)

PROBLEMS OF ENDOCRINE PATHOLOGY
Quarterly Scientific and practical journal
Founded in 2002

Editorial address:

Alchevskikh str., 10, Kharkiv, Ukraine 61002

SI «V. Danilevsky Institute for Endocrine Pathology
Problems of the NAMS of Ukraine», Kharkiv

Tel.: +38 (057) 7004539. Fax: +38 (057) 7004538

E-mail: journal@ipep.com.ua

<http://www.jpep.endocrinology.org.ua>

Certificate of registration

KB № 5851 from 11.02.02.

ISSN 2227-4782 (Print)

ISSN 2518-1432 (Online)

Бречка Н. М., Бондаренко В. О., Козар В. В., Малова Н. Г., Морозенко Д. В., Сиротенко Л. А. Вплив глікозаміногліканів на андрогенний статус в умовах експериментальної патології чоловічої репродуктивної системи.....	299
Губина-Вакулик Г. И., Денисенко С. А., Гойдина В. С. Морфофункциональные особенности стресс-организующих эндокринных желез у особей, имевших внутриутробное воздействие слабых электромагнитных полей.....	300
Дынник А. А., Дынник В. А. Роль катехоламинов, кортизола и серотонина в манифестации аномальных маточных кровотечений пубертатного периода.....	302
Дунник V., Дунник А. Modern trends of time for the start of gender development of girls.....	303
Єгоров О. О. Характеристика гормонального статусу у вагітних після органозберігаючого лікування передраку і початкових стадій раку шийки матки	305
Исаева А. С., Резник Л. А. Влияние половых гормонов на течение ишемической болезни сердца у женщин в перименопаузе	306
Карпенко Н. О., Коренева Є. М., Величко Н. Ф., Белкіна І. О., Чистякова Е. Є., Смоленко Н. П., Клочков В. К., Малюкін Ю. В. Сучасні підходи до розв'язання проблеми гіпофертильності	307
Кашкалда Д. А., Левенец С. А. Взаимосвязь изменений витамина Е и гормонального статуса крови девочек-подростков при гипоменструальном синдроме.....	309
Qin Chuan Present situation and future of laboratory animal science development in china	310
Коренева Є. М., Величко Н. Ф., Белкіна І. О., Чистякова Е. Є., Смоленко Н. П., Селюкова Н. Ю., Сомова О. В., Карпенко Н. О. Ендокринні руйнівники та проблеми гіпофертильності.....	310
Kosovtsova G., Turchina S., Kashkalda D. Influence of hypoandrogenism on indicatorslipid profile in teenboys.....	312
Кудря М. Я., Палагіна І. А., Кустова С. П., Мельниківська Н. В., Бойко М. О., Яременко Ф. Г., Устенко Н. В., Морозюк А. Ю., Варавін В. П., Ганненко С. Г. Гепатопротекторна та сперматостимулююча активність фармацевтичної композиції на основі похідного камфорої кислоти катіазину в умовах коморбідної патології, індукованої тетрахлорметаном	313
Кузьміна І. Ю., Шутова Н. А. Стан системи гемостазу, вуглеводного та ліпідного обмінів при метаболічному синдромі в експерименті у щурів	316
Левенец С. О., Верхошанова О. Г., Удовікова Н. О. Інсулінорезистентність при гіпоменструальному синдромі у дівчаток-підлітків	317
Лимарева А. А., Сачинська О. В. Наслідки пренатальної дії ендокринних дизрапторів щодо статевої поведінки та андрогенного статусу статевозрілих самців щурів	318
Луцицький В. Є., Луцицький Є. В., Зубкова Г. А., Рибальченко В. М., Складанна І. І., Гулеватий С. В. Стан репродуктивної функції у чоловіків, хворих на рак щитовидної залози після комбінованого лікування	320
Луцицький Є. В., Луцицький В. Є. Тестостеронова недостатність у чоловіків, хворих на цукровий діабет 2 типу: особливості розвитку та лікування.....	321

Выводы. Крысы-потомки, испытывавшие внутриутробное воздействие слабых электромагнитных полей как в первый день после рождения, так и в возрасте трех месяцев, имеют морфологические и функциональные изменения надпочечников, аденогипофиза и эпифиза мозга, свидетельствующие о формировании у них повышенной стресс-реактивности.

РОЛЬ КАТЕХОЛАМИНОВ, КОРТИЗОЛА И СЕРОТОНИНА В МАНИФЕСТАЦИИ АНОМАЛЬНЫХ МАТОЧНЫХ КРОВОТЕЧЕНИЙ ПУБЕРТАТНОГО ПЕРИОДА

¹К.мед.н. Дынник А. А., ²д.мед.н. Дынник В. А.

¹Харьковский национальный медицинский университет МЗ Украины,

²ГУ «Институт охраны здоровья детей и подростков НАМН Украины», Харьков

Введение. Период полового созревания – один из важнейших в жизни человека. Именно в это время в организме происходят изменения, от которых зависит в дальнейшем функционирование многих систем, в том числе и репродуктивной. Нейроэндокринная система играет важнейшую роль в регуляции менструального цикла, она обеспечивает связь центральной нервной системы и желез внутренней секреции с другими эндокринными органами. Полноценное созревание женской половой системы – важнейшее условие сохранения репродуктивного здоровья в будущем. Именно при формировании репродуктивной системы она наиболее уязвима к действию вредных факторов любого происхождения и интенсивности. Хорошо известно, что моноамины относятся к числу высокоактивных биологических веществ, от интенсивности и направленности обмена которых в значительной степени зависит функционирование органов и систем в условиях адаптации к факторам окружающей среды. На определенных этапах онтогенеза, когда к организму предъявляются повышенные требования, а именно таким является пубертат, роль моноаминов растет. Моноаминергический механизм регуляции является необходимым компонентом сложного аппарата управления репродуктивной функцией женского организма и ее важнейших составляющих: становления физиологического менструального цикла и возможности наступления беременности в будущем.

Цель. Выяснение роли ряда биогенных аминов и гормонов симпато-адреналовой системы при разных клинических вариантах течения аномальных маточных кровотечений пубертатного периода (АМК ПП).

Материалы и методы. Под наблюдением были девушки-подростки 11-18 лет с АМК. В зависимости от клинического течения заболевания они были распределены на 3 группы. В 1 гр. вошли 145 девочек со впервые возникшим эпизодом кровотечения, 2 гр. составили 48 подростков, у которых наблюдался ремитирующий характер кровотечений (длительные, необильные кровотечения с короткими «светлыми» промежутками), и 3 гр. – 153 девочки с рецидивирующим течением заболевания. Комплекс лабораторного обследования включал определение концентраций в сыворотке крови кортизола, серотонина и в суточной моче – диоксифенилаланина (ДОФА), дофамина (ДА), норадреналина (НА), адреналина (А) и метаболита серотонина – 5-окиндолуксусной кислоты (5-ОИУК).

Результаты. У больных АМК ПП выявлены существенные изменения содержания катехоламинов, которые свидетельствуют об активации симпатоадреналовой системы и серотонина. Эти нарушения имеют свои особенности в зависимости от течения АМК. Впервые возникшие кровотечения характеризуются высоким уровнем ДА, А, повышением индекса ДА/ДОФА, снижением НА/ДА, ДОФА/(А+НА+ДА), что свидетельствует об усилении интенсивности преобразования ДА из других производных ДОФА, снижении резервов, однако об их истощении у этой группы пациенток речь не идет. Активация гормонального звена симпатоадреналовой системы у этих больных происходит за счет гормона адреналина и свидетельствует о повышении нервных и психических процессов, приводящих к нарушениям регуляции менструального цикла. Адреналин также непосредственно влияет на тонус как артериальных, так и венозных сосудов, приводя их к констрикции, что имеет большое значение при кровотечениях.

Ремируючі кровотечення протекать на фоні активації як стресс-обеспечиваючих (підвищується суточна екскреція з мочою катехоламінів, вміст в сировотці крові кортизолу), так і стресс-лімітуючих (збільшується рівень в крові серотоніну) систем. Підвищення серотоніну швидше всього пов'язано з гальмуванням його метаболізму, о чому свідчить зниження екскреції з мочою метаболіту індоламіну – 5-ОИУК. Не виключено, що це може бути проявом механізмів неспецифічної адаптації. С іншої сторони, на периферії серотонін оказує утеротонічний і гемостатичний ефект.

Рецидиви кровотечень пов'язані з активацією екскреції катехоламінів і угнетенням секреції серотоніну. Для цих хворих характерною є висока інтенсивність обміну катехоламінів, о чому свідчать всі індекси перетворення. Не виключено, що це може бути причиною повторів маточних кровотечень. Умерено знижений рівень серотоніну сприяє посиленню дезінтеграції центральних регулюючих механізмів гіпоталамо-гіпофізарно-гонадного комплексу, а на периферії може знизити контрактильну здатність матки.

Висновки. В виникненні аномальних маточних кровотечень пубертатного періоду важливе значення мають зміни взаємодії катехоламінів, кортизолу і серотоніну. Ці порушення мають свої особливості в залежності від клінічної форми аномальних маточних кровотечень пубертатного періоду і характеризуються певним патерном вмісту катехоламінів, серотоніну і кортизолу.

MODERN TRENDS OF TIME FOR THE START OF GENDER DEVELOPMENT OF GIRLS

¹D.Med.Sc. Dynnik V., ²Cand.Med.Sc. Dynnik A.

¹SI «Institute for Children and Adolescents Health Care of the NAMS of Ukraine», Kharkiv,

²Kharkiv National Medical University, Ministry of Health of Ukraine

Introduction. Age of puberty onset is of great interest to medical workers in various fields of activity and is associated both with problems of practical health care and scientific research (development of prevention and treatment strategies necessary to protect the reproductive potential). Puberty disorders are one of the most common endocrine disorders observed by primary care physicians and remain a major source of anxiety for parents.

The age of puberty onset is one of the most discussed problems in the medical community today, which is associated with identified trends to rejuvenate its start. To assess normal sexual development, not only chronological age is important, but also the sequence of pubertal development (development of mammary gland, appearance of pubic hair growth, menarche).

In many countries, large-scale population studies have been conducted on this subject. In the United States, the start of sexual development is monitored as part of the National Health and Nutrition Research (NHANES) and Organized Pediatric Research (PROS). More than 17 thousand girls were examined under PROS program and 7050 girls from 1 year to 16 years in the framework of III NHANES.

In recent years, statistics continue to indicate a decrease in the number of children in Ukraine. Today, Ukraine takes the 186th place out of 226 countries of the world in terms of fertility and 4th place in the world and 3rd in Europe in terms of mortality. Therefore, the issue of early detection and timely treatment of girls with impaired sexual development and menstrual dysfunction - the country's closest reproductive potential - is particularly acute. Their health condition determines the possibility of future generations.

The aim of the work was to determine the start time of sexual development and formation of menstrual function in girls of urban and rural areas in modern conditions and comparison with data from developed countries of the world.

Materials and methods. The staff of the Department of Pediatric Gynecology of the State Institution for Protection of Health of Children and Adolescents of the National Academy of